

Cloenda de l'Any Jaume I a Mallorca

L'acte de cloenda de l'Any Jaume I a Mallorca serví per a reunir les institucions d'Aragó, el País Valencià, Catalunya i les Balears.

Ens n'hauríem d'anar molt enrere per trobar un acte semblant a les Illes, en el qual hi hagués una presència institucional tan destacada d'Aragó, Catalunya, el País Valencià i les Balears. De fet, hauríem d'anar trenta anys enrere. El juliol del 1978, al castell de Bellver de Palma, amb motiu de la creació de l'ens de govern preautonòmic balear —el Consell General Interinsular—, es reuniren representants de les institucions preautonòmiques de cada territori. El dia 1 de desembre proppassat va ser el Palau de l'Almudaina, a Palma, l'antiga residència dels reis de Mallorca, l'escenari on es reuniren el president de les Illes, Francesc Antich; el president de la Generalitat de Catalunya, José Montilla; el president de les Corts d'Aragó, Francisco Pina; la consellera de Cultura de la Generalitat valenciana, Trinidad Miró; i la presidenta del Consell Insular de Mallorca, Francina Armengol. Certament, les delegacions valenciana i aragonesa no van estar a l'altura del rang institucional balear i català, però almenys hi enviaren representants institucionals rellevants.

Any Jaume I. El motiu que serví per a reunir-los tots fou la cloenda de l'Any Jaume I a Mallorca. Durant tot l'any 2008 el consell mallorquí ha portat a terme diverses iniciatives commemoratives del vuitè centenari del naixement del rei conqueridor que unificà políticament els territoris de l'antiga corona catalano-aragonesa. Els darrers dos mesos ha organitzat una exposició —“Jaume I. Geografia, fets i memòria”—

La consellera de Cultura i Esports de la Generalitat Valenciana, Trinidad Miró; la presidenta del Consell Insular de Mallorca, Francina Armengol; el president del govern balear, Francesc Antich; el president de la Generalitat catalana, José Montilla; i el president de les Corts d'Aragó, Francisco Pina, en l'acte de commemoració del 800 aniversari del naixement de Jaume I.

sobre la vida i els fets de Jaume I, que s'ha pogut visitar al Centre de Cultura de la Caixa de Balears Sa Nostra i que ara es traslladarà a Barcelona. Val a dir que el govern de les Illes, segons que anuncià el president Antich, reeditarà aviat un llibre descobert recentment: la visió àrab de la conquesta de Mallorca per part de Jaume I. Es tracta de la crònica de la conquesta escrita per Ib Amiza al-Mazumi, un cronista àrab que conta des de la perspectiva dels vençuts com anà la batalla decisiva de la conquesta de l'illa i, en general, com va viure la població àrab tots els fets. Fins fa poc, se'n desconeixia l'existència i, ara que s'ha localitzat, és traduït al català per publicar-lo aviat.

L'acte de cloenda de l'Any Jaume I a Palma fou seguit per unes 200 persones, la majoria representants del món institucional balear. Prèviament, Antich, Montilla, Miró i Pina passejaren pel centre de Palma, sota el guiatge de la presidenta mallorquina, Francina Armengol.

Els discursos de les autoritats arrencaren amb referències a l'esdeveniment que commemorava l'acte. Antich es referí “a la figura del rei que simbolitza l'element de cohesió d'uns territoris” i que alhora “aportà el llegat cultural comú i un fet tan transcendent com la seva llengua”. Per a Antich, aquest llegat, juntament amb els elements que conformen la realitat

actual de cada territori, permeten “l’ús i l’exhibició col·lectiva de l’orgull de país”, un “projecte comú” que exigeix necessàriament l’estreta col·laboració entre els representant de tots els territoris. Montilla féu un discurs lloant el llegat cultural de Jaume I, i alhora establí la vinculació del passat amb el present i la projectà cap el futur: “En el món globalitzat d’avui és cada cop més necessari que treballem plegats [les institucions dels territoris presents]” per poder tenir “opcions de futur”. Aquest futur, per a Montilla, reclama que “tot Espanya evolucioni cap a un nou model de país, amb més sintonia

Per a Antich, el llegat de Jaume I i la realitat actual de cada territori permeten “l’exhibició col·lectiva de l’orgull de país”

federal”. Els discursos dels representants aragones i valencià foren de perfil més baix. Pina lloà el passat i la “diversitat enriquidora” del present, “sense renúncies per part de ningú”, que ha de conduir a “superar els conflictes entre veïns”; segons el president de les Corts aragoneses, la seva comunitat no vol quedar aïllada de la resta de territoris:

“La Mediterrània també és la nostra mar i l’Aragó no té cap intenció de quedar-se blocat a l’interior.” La representant valenciana, Trinidad Miró, lloà la “diversitat” i alhora l’herència del passat, però no féu cap referència a cap projecte comú, com havien fet els altres tres.

Les intervencions d’Antich i Montilla, per un altre costat, destacaren també l’Euroregió com a instrument de col·laboració entre cada territori en un “projecte comú” que pot ser “cabdal” per a assolir una presència estratègica dins de la Unió Europea. Segons Montilla, aquesta col·laboració –entre les regions europees de Lenguadoc-Rosselló, Migdia-Pirineus, Aragó, Catalunya i Balears– permetrà en un breu termini de “presentar al Parlament Europeu la nostra voluntat de col·laborar en projectes econòmics, de ciència i d’infrastructures”.

Miquel Payeras

Malestar balear i català pel finançament

Els presidents balear, Antich, i català, Montilla, es mostraren crítics, a preguntes dels periodistes, amb l’endarreriment de la reforma del finançament autònom. Tot i que per la naturalesa de l’acte, en principi no pareixien disposats a parlar d’actualitat política, a la fi reconegueren que la situació pareix blocada i que cal una concreció de fets ràpida i satisfactòria. Sobre això, Montilla digué que ja se n’havia parlat a bastament i que “ara cal concretar i tancar” la reforma del finançament. Antich, amb un to no tan crític, hi coincidir a assenyalar que cal “un acord que arribi com més ràpidament millor i que compleixi les expectatives”.

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Puríssima

Potser fou el darrer acte solemne de sobirania. Era dimecres a dos quarts d’onze i al temple de la Mare de Déu dels Desemparats de València. Ho recorda un llenç, mig amagat a l’escala del cambril, que representa una Immaculada sobre un paisatge que vol ser valencià i, a sota, una inscripció en castellà, l’única llengua de l’església valentina, que, com que no creu en la Pentecosta i peca contra l’Esperit Sant, menysprea i traeix el poble, la seua llengua i la seua cultura. S’hi pot llegir, encara: “El 8 de diciembre de 1706, en esta Iglesia,

el Archiduque Carlos, entonces Rey de Valencia, y los tres estamentos juraron defender la Purísima Concepción de la Santísima Virgen María. Laus Deo.” És a dir, el darrer rei de València, el sobirà amb el parlament, les darreres Corts Valencianes, el nostre estat independent, es va constituir i va manifestar un acord, un fet d’autodeterminació.

Ho conta el dietarista botifler Ortí: “Dixo la missa de pontifical el obispo de Segorbe, y al ofertorio los electos de los tres Estamentos y los tres síndicos... hizieron voto público de defender la pureza immaculada de María y admitilla por patrona de la Ciudad y del Reino.” Un singular punt de memòria de tota una trajectòria, iniciada pel puríssim Lull; la Puríssima fou un símbol de la nostra nació, un emblema de la nostra monarquia. El 1333 Alfons el Benigne ja funda una confraria; Joan I el 1394 funda i solemnitza la festa del 8 de desembre –acceptada per

Quadre de la Puríssima, a València.

Roma el 1476–; el 1415 el rei i les corts prohibeixen de contradir la puritat, defensada per primera volta per la Universitat de València el 1530; la primera pintura –Maria porta la corona reial oberta!– és la de Joan de Joanes conservada a la Companyia; el primer llibre imprès és una lletania concepcionista: “Ab eterno preelecta/ Mare del verb divinal/ tos temps fos pura i neta/ de pecat original.”

Periodista